

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
«БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ: НООСФЕРНИЙ ПІДХІД

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки _____ **магістрів** _____
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ **01 Освіта / Педагогіка** _____
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ **013 Початкова освіта** _____
(код і найменування спеціальності)

2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Концептуалізація освіти: ноосферний підхід» спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми підготовки магістрів для здобувачів вищої освіти I курсу.

Розробник: Самодрин Анатолій Петрович, професор кафедри педагогіки та психології, доктор педагогічних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2021 року № 01

Зав. кафедри _____

(підпис)

д. пед. н., професор С. В. Саножи́ков
(прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «30» серпня 2021 року

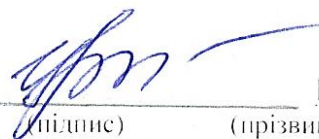
Гарант освітньої програми _____

(підпис)

д. пед. н. А. П. Самодрин
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «31» серпня 2021 року

Завідувач навчально-методичного відділу _____

(підпис)

І. В. Зеркаль
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова (ВДЗ 3.04)	вибіркова (ВДЗ 3.04)
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	ОДЗ 1. 01 Філософія освіти	ОДЗ 1. 01 Філософія освіти
Рік навчання	1	1
Семестр	1	1
Загальний обсяг годин / кредитів	90/3	90/3
Кількість змістовних модулів	2	2
Годин на аудиторне вивчення	34	10
Лекційних	18	10
Семінарських	16	-
Годин на самостійне вивчення	56	80
Форма підсумкового контролю	залік	залік

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

2.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Концептуалізація освіти : ноосферний підхід» є формування у майбутніх вчителів початкової школи світоглядної філософської позиції, яка розгортає освітній процес до рівня всезагальності розуміння людини і її людяності як космічного феномену в складі життя, розвитку гуманізму і фундаментальних цінностей, за якими – історія, сьогодення і майбутнє людства як неперервного природного явища; оновлених знань і умінь з питань організації освітнього процесу, методичної роботи та наукової діяльності в педагогічній сфері, їх застосування на практиці в світлі принципу космізму; узагальнення знань магістрів у сфері освіти на теоретико-методологічному рівні, а також їх залучення до філософського осягнення ідеї подальшого розвитку освіти як соціокультурного космічного феномену з виробленням їх власної світоглядної Я-концепції освіти.

2.2. **Основними цілями** навчальної дисципліни «Концептуалізація освіти : ноосферний підхід» є вивчення базових положень необхідних у їх повсякденній діяльності магістранта з педагогіки й, у подальшому, існуючій педагогічній реальності; розширення, систематизування одержаних знань студентів, засвоєння ними ключових понять в процесі викладання дисципліни і самостійної роботи з питань розвитку ноосферної освіти, які необхідні сучасному педагогічному працівнику і зокрема:

- **методичні:** ознайомлення студентів з особливостями предметної ідентифікації ноосферної освіти та актуальними проблемами, що досліджуються нею;

- **пізнавальні:** багатобічно схарактеризувати поняття ноосферна освіти; розкрити особливості філософського осягнення розвитку ноосферної освіти й наукового доробку з питань розвитку сучасних підходів до освіти;

- **практичні:** сприяння розвитку критичного, креативного та рефлексивного мислення студентів; формування методологічної компетентності магістрів, розвиток їхньої дослідницької культури.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Концептуалізація освіти : ноосферний підхід» забезпечує набуття здобувачами освіти *компетентностей*:

ЗК 1. Здатність використовувати інформаційні технології: вміти самостійно здобувати нові знання та оперувати набутими вміннями, вміти використовувати програмні засоби в професійній діяльності з використанням ресурсів Інтернету.

ЗК 3. Здатність працювати в команді у мільтидисциплінарному та мультикультурному середовищі відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм та на основі толерантності.

ЗК 4. Здатність до розроблення та управління проектами: володіти емоційною культурою, спрямовувати свої зусилля на досягнення цілей, здійснювати підтримку та мотивацію суб'єктів соціальної взаємодії; вирішувати конфліктні ситуації.

СК 2. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі: здатність до використання сучасних підходів, технологій, методів, засобів навчання, у тому числі – до електронних освітніх ресурсів

СК 3. Здатність до здійснення просвітницької діяльності: готовність до методичної діяльності скерованої на підвищення психолого-педагогічної компетентності батьківської спільноти, науково-методичного рівня педагогічної спільноти; здатність до узагальнення, впровадження та розповсюдження передового педагогічного досвіду, наукових досягнень у галузі педагогіки та психології; здатність до роз'яснювальної роботи з батьками з питань охорони дитинства, правового захисту осіб з особливими потребами.

СК 4. Готовність до здійснення управління та адміністрування освітнього процесу в початковій школі: здатність скеровувати свої педагогічні дії відповідно до нормативно-правової бази освіти України та професійної етики; налагодження партнерства із соціальними інституціями.

СК 5. Здатність до здійснення науково-дослідної діяльності: володіння науково-педагогічним апаратом, здатність до застосування науково-педагогічних категорій та наукових методів дослідження, спрямованих на вирішення завдань розвитку, навчання та виховання дітей молодшого шкільного віку з дотриманням наукової етики та розвитку дослідницької культури; готовність до створення інноваційних педагогічних технологій; здійснювати керівництво науково-дослідною діяльністю студентів.

СФК.1. Здатність до викладання дисциплін етнокультурного компоненту у закладах загальної середньої освіти з поглибленим вивченням мови іврит, історії та традицій єврейського народу: розуміння основних засад єврейської освіти

СФК.2 Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з інклюзивним навчанням, здійснення психолого-педагогічного супроводу навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультисциплінарних контекстах.

ПРН 2 Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПРН 11 Демонструвати цілісне уявлення про досягнення сучасних методологічних вчень, основні етапи і особливості розвитку філософії освіти, володіти основними світоглядними орієнтирами в розвитку сучасної освіти.

Результати навчання:

Демонструвати цілісне уявлення про досягнення сучасних методологічних вчень, основні етапи і особливості розвитку освіти, володіти основними світоглядними орієнтирами в розвитку ноосферної освіти.

Виявляти готовність переглядати власну концептуальну позицію з розвитку освіти;

розуміти та інтерпретувати сучасні концепції, ключові напрями реформування, цілі, завдання, принципи розвитку освіти в Україні.

Оцінювати педагогічні явища та факти у взаємозв'язку з соціальним, політичним, економічним, екологічним та ноосферним контекстом; застосовувати методологію наукових досліджень у професійній діяльності: ставити і вирішувати професійні завдання в галузі науково-дослідницької та практичної діяльності.

Організовувати власну науково-дослідницьку роботу та керувати науково-дослідною діяльністю студентів у ході викладання дисциплін фахової підготовки вчителів початкової освіти.

Виявляти готовність розвивати свій науково-теоретичний потенціал в педагогічній сфері, самостійно добувати знання і вміння з питань організації освітнього процесу, методичної роботи та наукової діяльності в сучасній школі; неперервно вдосконалювати свою особистість, підвищувати інтелектуальний та культурний рівень.

Демонструвати володіння теоретичними та методичними засадами викладання дисциплін фахової підготовки майбутніх вчителів з початкової освіти у закладах вищої та передвищої фахової освіти

Адаптувати до освітнього процесу в початковій школі сучасні досягнення науки: інноваційні педагогічні та інформаційні технології.

Інтегрувати зміст, методи, форми і засоби початкової освіти в цілі розвитку особистості і соціуму; уміти планувати психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в початковій школі; аналізувати та поєднувати методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Здійснювати наукове прогнозування особистісного розвитку та проектування психолого-педагогічного керівництва індивідуальним розвитком особистості дитини молодшого шкільного віку.

Застосовувати результати освіти та критерії їх оцінки, *володіти* цілісним обсягом знань з розвитку ноосферної освіти, власною освітньою позицією, яка розгортає освітній процес до рівня всезагальності розуміння людини і людяності, гуманізму і фундаментальних цінностей в світлі педагогіки космізму.

знати:

- особливості предметної ідентифікації ноосферної освіти;
- методологічні функції ноосферної освіти;
- сутність освіти, як соціокультурного і космічного феномену;
- внесок провідних філософів у розвиток ідеї космізму освіти;
- цілі, цінності, ідеали та результати ноосферного розуміння освіти; еволюцію ідеї освіти;
- вплив ноосферологізації освіти на розвиток особистості і суспільства;
- закономірності розвитку ноосферної освіти;
- результати ноосферної освіти та критерії їх оцінки;
- загальні тенденції розвитку ноосферної освіти;

уміти:

- аналізувати освітнє середовище;
- досліджувати ціннісно-сміслові координати розвитку освіти своїх вихованців;
- застосовувати результати освіти та критерії їх оцінки

володіти:

- цілісним обсягом знань з ноосферної освіти;
- власною освітньою позицією, яка розгортає освітній процес до рівня всезагальності розуміння людини і людяності, гуманізму і фундаментальних цінностей в світлі педагогіки космізму.

4. Зміст програми навчальної дисципліни «Концептуалізація освіти : ноосферний підхід» за змістовими модулями та темами

Змістовий модуль 1. Освітнє проєктування майбутнього людства в складі процесів перетворення надбань фундаментальної науки та інноваційних інтелектуальних технологій у вирішальний фактор еволюції (4 год.)

Тема 1. Проблеми освіти на переході до третього історичного суперциклу розвитку людства (2 год.)

Філософія біосфери на переході до ноосфери як рефлексія цивілізаційної культури. Тенденції розвитку українського суспільства крізь призму ноосферного облаштування світу. Поліфункціональний характер філософії освіти в інтегральних рамках космізму. Характеристика і співвідношення понять «ноосферна освіта», «нова педагогічна діяльність», «педагогіка космізму». Предмет і завдання ноосферної освіти. Специфіка філософського рівня осягнення проблем ноосферної освіти.

Література: 1 - 4.

Тема 2. Ноосферна освіта як комплексний феномен цивілізаційної культури (2 год)

Сутність освіти як явища планетарної культури. Взаємозв'язок динаміки планетарної культури та еволюції освітянської діяльності. Система освіти як культурний посередник гармонійного розвитку біосфери. Поняття «ідеал освіченості» в світлі педагогіки космізму, історична конкретність та мінливість цього поняття для часу ноосфери. Ноосферна освіта як особливий тип людської діяльності та соціальний інститут часу антропологізації. Особливості взаємодії індивідуальної освіти з іншими інститутами суспільства (держава, сім'я, релігія, наука). Особливості соціальних відносин у сфері ноосферної освіти.

Література: 1 - 4.

Змістовий модуль 2. Феномен ноосферної освіти в складі педагогіки космізму (14 год.)

Тема 3. Становлення і розвиток феномену ноосферної освіти в історії суспільства (2 год.)

Розвиток соціокультурної динаміки і ноосферна освіта. Освіта як умова наукового вивчення педагогічної свідомості. Ноосферна модернізація освітньої системи - готовність виховувати і розвивати людину істинну – синхронну біосфері. Людина доби ноосфери - хронотоп якої повинен мати більш високий ступінь звільнення внутрішньої енергії для більш ефективної участі в геологічних процесах, ніж було до цього – ноосферний. Удосконалення регуляторної політики в освітньо-гуманітарній сфері з перспективами створення психолого-педагогічного ресурсу гармонізації ноосферної особистості.

Література: 1 - 4.

Тема 4. Ноосфера – взаємообумовленість науки, освіти та інформації в житті особистості, суспільства і цивілізації (2 год.)

Психопанкосмізм як основа ноосферної освіти. Ноосферна освіта - синтез природного та історичного процесів. Освітній супровід ментальності як соціобіогеологічної свідомості в складі етнокультурної цілісності як діалогу людини і природи. Генеза терміну «ноосфера». Закон єдності людства в складі освіти - рух до космічності його свідомого життя як цивілізації.

Завдання сучасної освіти - свідомо формувати у народних мас правильне уявлення про соціальне життя, формувати у людства ноосферну свідомість. Розбудова демократизації всіх державних і суспільних процесів, форм суспільного устрою, відносин між державами і наро-

дами. Наростання свободи людської особистості. Духовна складова ноосферизації людства як суперечливий складний і довготривалий процес становлення раціональних та ірраціональних форм розвитку свідомості людини. Ноосферне перетворенням матеріально-технічної бази людства. Наукова координація всепланетного розвитку людства. Космічне переосмислення наукової картини світу.

Література: 1 - 4.

Тема 5. Формування та розвиток сучасних освітніх орієнтирів ствердження демократії (2 год.)

Криза освіти кінця ХХ ст., її основні прояви і причини. Ноосферний гуманізм. Демократія як освітній прояв часу в людині та суспільстві. Філософсько-методологічні засади освітньо-педагогічної прогностики ноосфери. Інтеграційні тенденції освітніх систем і технологій в умовах глобалізації: профільна освіта як складова розвитку ноосфери. Профільність як психолого-педагогічна проблема. Проблема навчально-освітнього простору і сортиру діяльності. Демократія – народ, що навчається.

Література: 1 - 4.

Тема 6. Концептуалізація світоглядних орієнтирів цивілізаційного шляху України: регіональна етнокультурна цілісність (2 год.)

Наш час – ноосфера. Про ноосферну педагогіку, регіон біосфери і особистість В.І. Вернадського. Демократія, етнокультура і регіональний підхід до профільної освіти як сортиру. Гносеологічний і аксіологічний вимір майбутнього. Зміст профільної освіти. Проблема проектування змісту профільної освіти.

Література: 1 - 4.

Тема 7. Філософсько-методологічні проблеми розвитку профільної освіти регіонів як сортиру (4 год.)

Вивчення специфічних законів самоорганізації, розвитку і функціонування освіти як соціокультурного феномена. Концептуальні основи системного забезпечення стратегії розвитку освіти України. Навчально-освітній простір регіону біосфери. Новітні філософсько-методологічні розробки щодо навчально-виховного процесу - освітній простір особистості. Роль діалогових методів, проблемних підходів до процесу навчання. Розвиток синергетичної методології у вітчизняній педагогіці: Г. Сковорода, Т. Шевченко, А. Макаренко, В. Сухомлинський, Г. Ващенко, І. Зязюн, В. Ільченко. Принцип добродієвності для сукупної освітньої системи регіону.

Література: 1 - 4.

Тема 8. Філософське осмислення проблем проектування регіонального компоненту змісту освіти (2 год.)

Проблема змісту профільної освіти. Профільно-диференційована школа як динамічна модель особистісно зорієнтованого профільного навчання. Проектування регіонального компоненту змісту освіти в світлі формування ноосферної парадигми вітчизняної освіти та її подальшої концептуалізації. Концептуалізація кроків проектування регіонального компоненту змісту освіти. Філософія і тенденції створення єдиного освітнього простору в контексті Болонського процесу і можливості України діяти в світлі євроінтеграційних освітніх тенденцій сучасності. Розвиток методологічних засад стандартизації у сфері ноосферної освіти. Співвідношення освітніх стандартів і творчого характеру освітньо-педагогічної діяльності.

Література: 1 - 4.

5. Структура навчальної дисципліни «Концептуалізація освіти: ноосферний підхід»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												М.К.*)
	денна форма						Заочна форма						
	усь ого	у тому числі					усь-го	у тому числі					
		л	с	л/р	інд	с.р.		л	с	л/р	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Освітнє проектування майбутнього людства в складі процесів перетворення надбань фундаментальної науки та інноваційних інтелектуальних технологій у вирішальний фактор еволюції													
Тема 1. Проблеми освіти на переході до третього історичного суперциклу розвитку людства	10	2	2			6	10	1				9	К
Тема 2. Ноосферна освіта як комплексний феномен цивілізаційної культури	10	2	2			6	10	1				9	2 К У Т
Разом за змістовим модулем 1	20	4	4			12	20	2				18	
Змістовий модуль 2. Феномен ноосферної освіти в складі педагогіки космізму													
Тема 3. Становлення і розвиток феномену ноосферної освіти в історії суспільства	10	2	2			6	10	1				9	К У
Тема 4. Ноосфера – взаємообумовленість науки, освіти та інформації в житті особистості, суспільства і цивілізації	10	2	2			6	10	1				9	2 К У
Тема 5. Формування та розвиток сучасних освітніх орієнтирів ствердження демократії	10	2	2			6	10	1				9	У К
Тема 6. Концептуалізація світоглядних орієнтирів цивілізаційного шляху України: регіональна етнокультурна цілісність	10	2	2			6	10	1				9	К
Тема 7. Філософсько-методологічні проблеми розвитку профільної освіти регіонів як сортинг	15	4	2			9	15	2				13	К
Тема 8. Філософське осмислення проблем	15	2	2			11	15	2				13	К 2 КР

проектування регіонального компоненту змісту освіти													ПК
Разом за змістовим модулем 2		14	12			44	70	8				62	
Всього разом год.	90	18	16			56	90	10				80	

*) М.к. – модульний контроль відбувається в складі семінарських занять.

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка конспектів – ПК
тестування – Т
колоквіум – К

6. Теми лекцій

№ теми	Назва теми	Час (год.)		Макс. к-ть балів
		Денна	Заочна	
1	Проблеми освіти на переході до третього історичного суперциклу розвитку людства	2	1	1
2	Ноосферна освіта як комплексний феномен цивілізаційної культури	2	1	1
3	Становлення і розвиток феномену ноосферної освіти в історії суспільства	2	1	1
4	Ноосфера – взаємообумовленість науки, освіти та інформації в житті особистості, суспільства і цивілізації	2	1	1
5	Формування та розвиток сучасних освітніх орієнтирів ствердження демократії	2	1	1
6	Концептуалізація світоглядних орієнтирів цивілізаційного шляху України: регіональна етнокультурна цілісність	2	1	1
7	Філософсько-методологічні проблеми розвитку профільної освіти регіонів як сортинг	4	2	1
8	Філософське осмислення проблем проектування регіонального компоненту змісту освіти	2	2	1
Разом:		18	10	8

7. Теми семінарських занять

№ теми	Назва теми	Час (год.)		Макс. к-ть балів
		Денна	Заочна	
1	Проблеми освіти на переході до третього історичного суперциклу розвитку людства.	2		3
2	Ноосферна освіта як комплексний феномен цивілізаційної культури	2		4
3	Становлення і розвиток феномену ноосферної освіти в історії суспільства	2		3
4	Ноосфера – взаємообумовленість науки, освіти та інформації в житті особистості, суспільства	2		4

	і цивілізації			
5	Формування та розвиток сучасних освітніх орієнтирів ствердження демократії	2		1
6	Концептуалізація світоглядних орієнтирів цивілізаційного шляху України: ноосферний підхід	2		2
7	Філософсько-методологічні проблеми розвитку профільної освіти регіонів як сортинг освіти.	2		1
8	Філософське осмислення проблем розвитку системи вітчизняної освіти	2		2
Разом год.:		16	-	20

8. Теми практичних занять

Теми практичних занять не заплановано.

9. Теми лабораторних занять

Теми лабораторних занять не заплановано.

10. Орієнтовний розподіл часу самостійної роботи

№ п/п	Види робіт	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Опрацювання програмного матеріалу, що не викладається в лекціях	10	15
2.	Виконання індивідуального завдання	10	15
3.	Підготовка до поточних семінарських занять	10	15
4.	Підготовка до модульної діагностики	10	15
5.	Підготовка до підсумкового контролю	16	20
Всього		56	80

Перелік питань для самостійного вивчення та розподіл часу самостійної роботи

1. Філософія біосфери на переході до ноосфери як рефлексія цивілізаційної культури (Т. 1).
2. Поліфункціональний характер філософії освіти в інтегральних рамках космізму (Т. 1).
3. Специфіка філософського рівня осягнення проблем ноосферної освіти (Т. 1)..
4. Сутність освіти як явища планетарної культури (Т. 2).
5. Взаємозв'язок динаміки планетарної культури та еволюції освітянської діяльності (Т. 2).
6. Ноосферна освіта як особливий тип людської діяльності та соціальний інститут часу антропологізації (Т. 2).
7. Особливості соціальних відносин у сфері ноосферної освіти (Т. 2)..
8. Розвиток соціокультурної динаміки і ноосферна освіта (Т. 3).
9. Людина доби ноосфери - хронотоп якої повинен мати більш високий ступінь звільнення внутрішньої енергії для більш ефективної участі в геологічних процесах, ніж було до цього – ноосферний (Т. 3)..
10. Удосконалення регуляторної політики в освітньо-гуманітарній сфері з перспективами створення психолого-педагогічного ресурсу гармонізації ноосферної особистості (Т. 3).

11. Ноосферна освіта - синтез природного та історичного процесів (Т. 4).
12. Закон єдності людства в складі освіти - рух до космічності його свідомого життя як цивілізації (Т. 4).
13. Демократія як освітній прояв часу в людині та суспільстві (Т. 5).
14. Філософсько-методологічні засади освітньо-педагогічної прогностики ноосфери (Т. 5).
15. Гносеологічний і аксіологічний вимір майбутнього (Т. 6).
16. Зміст профільної освіти. Проблема проектування змісту профільної освіти (Т. 6).
17. Навчально-освітній простір регіону біосфери (Т. 7).
18. Розвиток синергетичної методології у вітчизняній педагогіці: Г. Сковорода, Т. Шевченко, А. Макаренко, В. Сухомлинський, Г. Ващенко, І. Зязюн, В. Ільченко (Т. 7).
19. Принцип доброчинності для сукупної освітньої системи регіону (Т. 7).
20. Проблема змісту профільної освіти (Т. 8).

11. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

Важливою формою самостійної роботи студентів є виконання індивідуального навчально-дослідного завдання у вигляді реферативного дослідження на обрану тему.

Критерії оцінювання

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4
2	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	5
3	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій.	2
4	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	7
5	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2
Разом		20

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

(Реферат, обсяг до 10 стор. А-4, кг 14, інт. 1,5, література до 15 найменувань)

1. Філософія біосфери на переході до ноосфери.
2. Тенденції розвитку українського суспільства крізь призму ноосферного облаштування світу.
3. Поліфункціональний характер філософії освіти в інтегральних рамках космізму.
4. Взаємозв'язок динаміки планетарної культури та еволюції освітянської діяльності.
5. Система освіти як культурний посередник гармонійного розвитку біосфери.
6. Ноосферна освіта як особливий тип людської діяльності та соціальний інститут часу антропологізації.
7. Особливості взаємодії індивідуальної освіти з іншими інститутами суспільства (держава, сім'я, релігія, наука).
8. Особливості соціальних відносин у сфері ноосферної освіти.
9. Розвиток соціокультурної динаміки і ноосферна освіта.
10. Освіта як умова наукового вивіщення педагогічної свідомості.
11. Ноосферна модернізація освітньої системи - готовність виховувати і розвивати людину істинну – синхронну біосфері.
12. Людина доби ноосфери.

13. Удосконалення регуляторної політики в освітньо-гуманітарній сфері з перспективами створення психолого-педагогічного ресурсу гармонізації ноосферної особистості.
14. Психопанкосмізм як основа ноосферної освіти.
15. Ноосферна освіта - синтез природного та історичного процесів.
16. Освітній супровід ментальності як соціобіологічної свідомості в складі етнокультурної цілісності як діалогу людини і природи.
17. Закон єдності людства в складі освіти - рух до космічності.
18. Ноосферна свідомість.
19. Духовна складова ноосферизації людства.
20. Криза освіти кінця ХХ ст., її основні прояви і причини.
21. Ноосферний гуманізм.
22. Демократія як освітній прояв часу в людині та суспільстві.
23. Особистість В.І. Вернадського і освіти.
24. Демократія, етнокультура і регіональний підхід до профільної освіти як сортинг.
25. Гносеологічний і аксіологічний вимір майбутнього.
26. Проблема проектування змісту профільної освіти.
27. Новітні філософсько-методологічні розробки щодо навчально-виховного процесу - освітній простір особистості.
28. Проектування регіонального компонента змісту освіти в світлі формування ноосферної парадигми вітчизняної освіти та її подальшої концептуалізації.
29. Концептуалізація кроків проектування регіонального компонента змісту освіти.
30. Філософія і тенденції створення єдиного освітнього простору в контексті Болонського процесу і можливості України діяти в світлі євроінтеграційних освітніх тенденцій сучасності.
31. Розвиток методологічних засад стандартизації у сфері ноосферної освіти.
32. Співвідношення освітніх стандартів і творчого характеру освітньо-педагогічної діяльності.
33. Основні тенденції розвитку сучасної шкільної освіти: початкова школа.

12. Основні форми і методи навчання

Основні форми навчання.

Лекція: вступна, інформуюча, конкретизуюча, систематизуюча, проблемна, оглідова (в залежності від ступеня опанування змісту освіти слухачами лекція містить той елемент або ряд елементів, що найкращим чином забезпечує досягнення освітньої мети).

Семінар: просемінар, семінар конкретизації і поглиблення наукових знань, семінар узагальнення наукових знань, семінар конкретизації наукових знань, семінар систематизації наукових знань, семінар дослідницького типу (в залежності від ступеня опанування змісту освіти слухачами семінар містить той елемент або ряд елементів, що найкращим чином забезпечує досягнення освітньої мети).

Методи навчання (згідно класифікації методів навчання за М. М. Скаткіним і І.Я. Лернером) за характером навчально-пізнавальної діяльності є такі: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), відтворюючий (репродуктивний), проблемного викладу, евристичний, дослідницький.

Акцент на використанні методів: проблемного викладу, евристичного, дослідницького. Умовою застосування їх є обов'язковість створення для слухачів проблемної ситуації. При цьому наукова проблема розуміється як така, що потребує для свого вирішення «абсолютно нових» знань, невідомих науці.

Методи діагностики: колоквиум, контрольна робота, виконання індивідуального завдання, залік.

13. Методи контролю

Атестація студентів розділяється на поточний модульний контроль (ПМК) та підсумковий семестровий контроль знань (залік).

У відповідності до «Положення про поточний та підсумковий контроль знань студентів відповідно до загальноєвропейських стандартів, визначених системою залікових кредитів (ECTS)», підсумковий семестровий контроль здійснюється як сумарне оцінювання за результатами ПМК, проведених протягом семестру.

Підсумкова оцінка складається з суми балів, отриманих протягом семестру, за виконання модульних контрольних робіт, індивідуального завдання і складання екзамену. Вона переводиться у відповідну оцінку.

14. Критерії оцінювання навчальних досягнень у ході поточного контролю

На семінарських заняттях студенти виконують індивідуальні або групові завдання.

Рівень знань оцінюється наступним чином:

Сума балів 90%-100%, від визначеного максимального балу і за національною шкалою відповідає «відмінно» ставиться у випадку якщо студент на теоретичні питання дає обґрунтовані, вичерпні, логічно побудовані відповіді, при вирішенні практичних завдань застосовує наукові теоретичні положення з дисципліни, здійснює міждисциплінарні зв'язки; тестові завдання вирішує не менш ніж на 90%, правильними, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, дотримується дедлайнів у виконання практичних завдань, *не має пропусків без поважних причин*.

Сума балів від 75% до 89% від визначеного максимального балу і за національною шкалою відповідає «добре» ставиться якщо студент володіє матеріалом з дисципліни, але припускається незначних похибок у його прикладному застосуванні, проте може виправити їх самостійно. Пропуски без поважних причин відсутні, дедлайни дотримані.

Сума балів від 60% до 74% від визначеного максимального балу і за національною шкалою «задовільно» ставиться якщо студент відповідає невпевнено, відчуває труднощі у наведенні прикладу або вирішує завдання тесту не менше ніж на 60%. Пропуски без поважних причин відсутні, дедлайни дотримані.

Сума балів від 35% до 59% від визначеного максимального балу і за національною шкалою «незадовільно», з можливістю перездачі ставиться якщо студент відповідає невпевнено, плутається у визначеннях і поняттях, не може аргументувати відповідь. Є пропуски без поважних причин, випадки порушення дедлайнів.

Сума балів від 1% до 34% від визначеного максимального балу і за національною шкалою «незадовільно» але без можливості повторного складання – коли студент плутається у поняттях та визначеннях, не володіє основними положеннями дисципліни, не користується рекомендованою літературою, має пропуски без поважних причин, порушує дедлайни.

Розподіл балів за змістовними модулями, темами та формами діагностики

Модулі, теми та форми діагностики	Максимальна кількість балів
1 СЕМЕСТР	
Змістовий модуль 1	
Тема 1, колоквіум	сумарно за теми 1-2
Тема 2, колоквіум	
Підсумкове модульне тестування	9
Змістовий модуль 2	
Тема 3, колоквіум	сумарно за теми 3-8
Тема 4 колоквіум	
Тема 6, колоквіум	
Тема 7, колоквіум	
Тема 8, колоквіум	

Підсумкове модульне тестування	21
Індивідуальне завдання	20
Усього за роботу на семінарських заняттях	50
Робота на лекціях	10
Залік	40
Разом	100

15. Шкала підсумкового оцінювання

Поточний та підсумковий контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти з дисципліни «Філософія освіти» здійснюється відповідно до ЕКТС навчання та 100 бальною рейтинговою шкалою.

Рейтинг студента із курсу навчальної дисципліни визначається за 100 бальною шкалою: сума балів отримана за семестр (поточний контроль) + сума балів отримана за екзамен/залік (підсумковий контроль).

100 бальна	ЕКТС	Національна шкала	
90-100	A	відмінно	5
82-89	B	добре	4
75-81	C	добре	4
67-74	D	задовільно	3
60-66	E	задовільно	3
35-59	Fx	незадовільно	2
1-34	F	незадовільно	2

16. Орієнтовний перелік питань підсумкового контролю

1. Філософія як рефлексія культури, що виражена у теоретичній формі.
2. Співвідношення філософії з іншими формами суспільної свідомості.
3. Функції філософії.
4. Характеристика і співвідношення понять «освіта», «педагогічна діяльність», «філософія освіти».
5. Предмет і завдання філософії освіти. Специфіка філософського рівня осягнення проблем освіти.
6. Сутність освіти як явища культури. Взаємозв'язок динаміки культури та еволюції освітянської діяльності. Система освіти як культурний посередник.
7. Поняття «ідеал освіченості». Історична конкретність та мінливість цього поняття.
8. Поняття «парадигма», «освітня парадигма».
9. Освіта як особливий тип людської діяльності та соціальний інститут.
10. Особливості взаємодії освіти з іншими інститутами суспільства (держава, сім'я, релігія, наука). Особливості соціальних відносин у сфері освіти.
11. Історична типологія освіти. Писемність і прогрес освіти.
12. Ключові ідеї античної культури і освіти. Метод «маевтики» Сократа.
13. Платонівська та аристотелівська концепції освіти.
14. Гуманістичні ідеали доби Відродження. Доба
15. Просвітництва та її вплив на розвиток освіти (Жан-Жак Руссо, Вольтер, Дідро).
16. Педагогічна система Я.-А. Коменського.
17. Місія університету в європейській культурі.
18. Педагогічна теорія класичної освітньої парадигми.
19. Розвиток педагогічної думки Київської Русі. Діяльність братських шкіл в період українського Відродження.

20. Концепція і структура освіти у Києво-Могилянській академії.
21. Роль і завдання педагогіки періоду козаччини.
22. Філософсько-педагогічна думка С. Яворського, Ф. Прокоповича, Г. Сковороди.
23. Ідеї національного виховання у педагогічній системі К. Д. Ушинського.
24. Методика організації виховного процесу за А. С. Макаренком.
25. Розробка української національної системи освіти Г. Г. Ващенко.
26. Концепція розвитку особистості та трансформація педагогічної діяльності у вченні В. О. Сухомлинського.
27. Освіта в інформаційному суспільстві. Філософсько-методологічні засади освітньо-педагогічної прогностики.
28. Інтеграційні тенденції освітніх систем і технологій в умовах глобалізації.
29. Вивчення специфічних законів самоорганізації, розвитку і функціонування освіти як соціокультурного феномена. Концептуальні основи системного забезпечення стратегії розвитку освіти.
30. Новітні філософсько-методологічні розробки щодо навчально-виховного процесу. Розвиток синергетичної методології у вітчизняній науці. Проблеми стандартизації в освіті.
31. Сучасні напрями філософії освіти в Україні. Філософія і тенденції створення єдиного освітнього простору в контексті Болонського процесу.
32. Роль і можливості України в євроінтеграційних освітніх тенденціях сучасності.
33. Методологічні засади стандартизації у сфері освіти. Співвідношення освітніх стандартів і творчого характеру освітньо-педагогічної діяльності.

17. Методичне забезпечення (НМКД)

- Програма навчальної дисципліни.
- Робоча програма навчальної дисципліни.
- Екзаменаційні матеріали.
- Модульні контрольні роботи.
- Конспект лекцій.
- Матеріали для проведення семінарських занять.

18. Рекомендована література

Базова

1. Ноосфера Вернадського, сучасна освіта і наука : колективна монографія / За наук. ред. А. П. Самодрин. Київ–Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2021. Т. 1. 352 с.
2. Самодрин А.П. Архітектоніка профільної освіти. [Навчально-методичний посібник] / Друге видання, доповнене і перероблене. Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2019. 502 с.
3. Самодрин А.П. Концептуалізація світоглядних орієнтирів цивілізаційного шляху України: ноосферний підхід: посібник. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2020. 94 с.
4. Самодрин А. П. Формування навчально-освітнього простору регіону : [монографія]. Кременчук : ПП Щербатих, 2006. – 456 с.

Допоміжна

1. Буданов В.Г. Синергетичні стратегії в освіті // Вища освіта України.2013. № 2.С. 46-53.
2. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія / За заг. ред. Ф.Г. Ващука. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 560 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип. 16).
3. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія. – Черкаси : Вид-во ЧНУ імені Б. Хмельницького, 2008. 608 с.
4. Кізіма В. В. Ідея та принципи постнекласичної освіти // Вища освіта України. 2003. № 2. С. 20-30.

5. Кремень В.Г. Філософія освіти ХХІ століття//Урядовий кур'єр.2003.№ 23.С. 7-8.
6. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» (пер. з англ. : ВГО «Україна. Порядок денний на ХХІ століття»). – К. : Інтелсфера, 2000. – 360 с.
7. Рибалка В.В., Самодрин А.П., Моргун В.Ф. В.І. Вернадський: ноосферний вимір освіти, життя особистості, суспільства і цивілізації. До 157-річчя від дня народження і 75-річчя від дня смерті академіка В.І. Вернадського / За наук. ред. А.П. Самодрин. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2020. – 116 с.
8. Тоффлер Е. Третя хвиля / пер. з англ. А. Євса. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2000. 480 с.